
Informacje o glosach w sprawach karnych opublikowanych w różnych czasopismach prawniczych w okresie styczeń-wrzesień 1990 r.

Palestra 34/11-12(395-396), 62-64

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Informacje o glosach w sprawach karnych opublikowanych w różnych czasopismach prawniczych w okresie styczeń—wrzesień 1990 r.

Artykuł 2 § 1 k.k. w zw. z art. 2 u.k.s. ma zastosowanie, gdy w czasie orzekania w sprawie o przestępstwo określone w art. 80 u.k.s. towar będący przedmiotem tego przestępstwa był lub jest zwolniony od cła, chociażby na okres przejściowy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1988 r. VI KZP 11/88, OSP z. 1—3/90, poz. 191) — głosę opracował Feliks Prusak.

★

Obsługa urządzenia technicznego przez pracownika zatrudnionego bezpośrednio w produkcji nie mieści się w pojęciu „gospodarowania mieniem społecznym” w rozumieniu art. 217 § 1 k.k. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1988 r. VI KZP 1/88, OSP z. 4/90, poz. 219) — głosę opracowała Barbara Świątkiewicz.

★

Nie jest dopuszczalna w świetle art. 155 § 1 i 3 k.p.k. odmowa przeprowadzenia dowodu w opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego (art. 183 k.p.k.) w rozpoznawanej sprawie tylko na tej podstawie, że w innej sprawie toczącej się wcześniej i przed innym sądem o inny czyn biegli lekarze psychiatrzy nie stwierdzili zniesionej lub ograniczonej w stopniu znacznym poczytalności oskarżonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 1988 r. IV KR 281/87, OSP z. 4/90, poz. 220) — głosę opracowała Beata Bieńkowska.

★

Nie można zarzucić sądowi, iż z naruszeniem przepisów postępowania powołał się na treść wywiadu o oskarżonym, opisanym w opinii biegłych psychiatrów. Opinia biegłych jest dokumentem, zaliczanym do materiału dowodowego, z którym obrońca się zapoznał. W tych warunkach powołanie się na konkretny zapis tej opinii nie obraziło norm postępowania,

a w szczególności prawa oskarżonego, (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1987 r. IV KR 291/87, OSP z. 5—6/90, poz. 232) — głosę opracował Józef Gurgul.

★

Wszelkie wyliczenia różnic księgowych między stanem ewidencyjnym a stanem faktycznym dotyczą ściśle określonego czasu i mają miejsce w konkretnym dniu (dniach), zamykających badany okres rozliczeniowy. Ramy czasowe danego okresu rozliczeniowego wyznaczają z reguły kolejne spisy z natury tzw. inwentaryzacja. Skutek przestępstwa w postaci istotnego niedoboru jest więc wynikiem księgowych podsumowań za dany okres rozliczeniowy.

W tej sytuacji o istotnym charakterze niedoboru nie może decydować suma niedoborów stwierdzonych przy rozliczeniach różnych okresów inwentaryzacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1989 r. VI KZP 20/88, OSP z. 5—6/90, poz. 237) — głosę opracowała Oktawia Górniok.

★

Działanie polegające na żądaniu i przyjmowaniu korzyści majątkowych w wielkich rozmiarach w postaci wartości dewizowych za wykonywane czynności służbowe wyczerpuje zarówno znamiona przestępstwa łapownictwa, określonego w art. 240 pkt 2 k.k., jak i przestępstwa nielegalnego obrotu tymi wartościami, określonego w art. 60 § 1 u.k.s. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1988 r. V KRN 181/88, OSP z. 7/90, poz. 271) — głosę opracował Feliks Prusak.

★

Nadużycie zawodu (odpowiednio stanowiska) w rozumieniu art. 42 § 1 k.k. wyraża się w popełnieniu umyślnego przestępstwa świadczącego, że sprawca wykorzystał wykonywany zawód dla popełnienia owego przestępstwa

(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1989 r. V KRN 300/88, OSP z. 7/90, poz. 277) — głosę opracował Ryszard A. Stefański.

★

Kradzież jest dokonana w chwili zaboru, tj. objęcia przedmiotu wykonawczego we władztwo sprawcy, i w związku z tym stopień utrwalenia władztwa nad tym mieniem, dalsze losy mienia oraz dalsze zamiary sprawcy względem mienia są obojętne z punktu widzenia oceny prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 1988 r. II KR 343/87, OSP z. 8/90, poz. 302) — głosę opracowała Barbara Świętkiewicz.

★

Nie narusza zakazu *reformationis in peius* wyrażonego w art. 383 k.p.k. wymierzenie sprawcy zabójstwa na tle rabunkowym kary 25 lat pozbawienia wolności i kary grzywny, zamiast orzeczonej w zaskarżonym wyroku kary śmierci. Orzeczenie kary 25 lat pozbawienia wolności, zamiast kary śmierci, powoduje obowiązek wymierzenia nie tylko kary grzywny (której nie orzeka się obok kary śmierci), ale także stosownych nawiązek, których nie orzeczono wobec faktu skazania sprawcy na karę śmierci (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1988 r. IV KR 37/88, OSP z. 8/90, poz. 303) — głosę opracował Stanisław Hoc.

★

Przepis art. 38 ust. 1—4 ustawy z dnia 17.VI.1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim (jedn. tekst Dz.U. Nr 33 z 1973 r., poz. 197) nie uprawnia strażników łowieckich do dokonywania przewidzianego w art. 190—197 k.p.k. i art. 40—42 k. post. w sprawach o wykroczenia przeszukania pojazdów, rzeczy i osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia łowieckiego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 1989 r. VI KZP 8/89, PiP z. 3/90, s. 111) — głosę opracował Zbigniew Młynarczyk.

★

Nie można orzec przepadek przedmiotu objętego współnością, jeżeli sprawcami nie są wszyscy współwłaściciele, a ustawa nie przewiduje orzeczenia przepadek przedmiotu nie będącego własnością sprawcy (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia

1989 r. V KZP 3/89, PiP z. 4/90, s. 120) — głosę opracowała Maria Szewczyk, oraz Stanisław Hoc (WPP z. 1—3/90, s. 83).

★

Nie stanowi obrazy art. 337 § 1 k.p.k. odczytanie, mimo braku zgody którejkolwiek ze stron, zeznań świadka pokrzywdzonego przestępstwem, który z powodu złego stanu zdrowia fizycznego lub psychicznego, zwłaszcza spowodowanego przestępstwem, i realnej możliwości pogorszenia się tego na skutek przeżyć związanych ze stawieniem się przed sądem, nie może stawić się w celu złożenia zeznań. Ta właśnie realna możliwość może stanowić „nie dającą się usunąć przeszkodę” w rozumieniu art. 337 § 1 k.p.k., uprawniającą do odczytania zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1988 r. IV KR 291/88, PiP z. 5/90, s. 118) — głosę opracował Leszek Elas.

★

Nie można w sposób rozszerzający traktować art. 388 pkt 6 k.p.k. i w razie jakiegokolwiek kolizji interesów oskarżonych, których broni jeden obrońca, dopatrywać się bezwzględnej przesłanki rewizyjnej, która została wprowadzona dla wyjątkowych sytuacji, w których obrońca jest nieobecny w toku całego postępowania lub w toku istotnych części tego postępowania.

Nie do przyjęcia jest pogląd, zgodnie z którym każdy ze sprawców przestępstwa dokonanego wspólnie musi mieć odrębnego obrońcę, zwłaszcza w sytuacji, gdy sprawcy nie przyznawali się w ogóle do zarzucanych im czynów i nie obciążali się wzajemnie, a obrońca konsekwentnie wnosil o ich uniewinnienie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1988 r. I KR 348/88, PiP z. 7/90, s. 118) — głosę opracował Tomasz Grzegorzczak.

★

Nie jest usiłowaniem sam zamiar popełnienia przestępstwa, chociażby niedwuznacznie wyrażony na zewnątrz. Kryterium bezpośredniości jest bardzo istotne dla usiłowania. Na jego podstawie można jedynie czynić adekwatne rozróżnienie między usiłowaniem a przygotowaniem, które jest działalnością dążącą, ale nie bezpośrednio do dokonania przestępstwa.

★

Bezpośredniość — jako kryterium usiłowania oceniać należy na podstawie takich czynności, które rzeczywiście są zbliżone do dokonania i są ostatnią fazą działalności, którą sprawca ma wykonać, aby urzeczywistnić swój zamiar (wyrok Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 1988 r. II KR 157/88 — głosem opracował Włodzimierz Kubala — WPP z. 1/90, s. 86).

★

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, poczynając od wytycznych z 28 lutego 1975 r. w sprawach o przestępstwa drogowe — VI KZP 2/74 (OSNKW 1975, z. 2—4, poz. 33) i następnych (OSNKW 1984, r. 1—2, poz. 1, OSNKW 1988, z. 11—12, poz. 92) każdorazowo wskazywano, że poważną szkodą w rozumieniu art. 145 § 1 k.k. jest taka szkoda w mieniu cudzym, która wynika bądź z całkowitego zniszczenia, bądź też z tak istotnego uszkodzenia pojazdu lub innego przedmiotu uderzonego przez pojazd, że świadczy o dużej sile uderzenia, a tym samym o zagrożeniu bezpieczeństwa ruchu.

Sąd Najwyższy wskazywał także, iż w praktyce, kierując się wyżej podanymi kryteriami określenia szkody, należy mieć również na uwadze orientacyjny, kwotowy miernik owej szkody. Wskazanie na orientacyjny miernik i wiodącą rolę innych elementów poważnej szkody, zamieszczonych na wstępie tezy 11 wytycznych z 1975 r. zwraca uwagę, iż mają one decydujące znaczenie, a nie orientacyjny jedynie miernik (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 1989 r. V KRN 246/89 — głosem opracował Ryszard A. Stefański — WPP z. 2/90, s. 237).

★

Kara dodatkowa podania wyroku do publicznej wiadomości będąca konsekwencją popełnionego przestępstwa nie powinna wyrządzać dolegliwości osobie pokrzywdzonej tym przestępstwem, lecz musi być skierowana przeciwko sprawcy.

W wypadku gdy występuje kolizja między potrzebą społecznego oddziaływania tej kary a interesem pokrzywdzonego przestępstwem zgwałcenia — rozstrzygające znaczenie powinno mieć dobro osoby pokrzywdzonej. Skazanie sprawcy nie może być jednocześnie „ukaraniem” ofiary jego przestępnego działania (wyrok Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1989 r. IV KR 8/89 — głosem opracował Włodzimierz Kubala — Problemy Praworzędności z. 2—3/90, s. 54).

★

Zgłoszenie do ewidencji działalności gospodarczej na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324) jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnień handlowych w rozumieniu art. 22 k.k. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 1989 r. V KZP 13/89 — głosem opracował Andrzej Lisowski — Problemy Praworzędności z. 4—5/90, s. 92).

★

Zakres kompetencji wojskowej komisji lekarskiej jest inny niż biegłych lekarzy psychiatrów. Biegli lekarze psychiatry — zgodnie z art. 183 k.p.k. — wydają opinię o stanie zdrowia oskarżonego w związku z popełnionym czynem. Wojskowa komisja lekarska natomiast nie określa stanu poczytalności w związku z popełnieniem zarzucanego czynu, lecz określa aktualny stan zdrowia badanego żołnierza z punktu widzenia jego zdolności do pełnienia służby wojskowej. Z tych choćby względów nie można zastępować opinii biegłych lekarzy psychiatrów wynikami badań (orzeczeniem) wojskowej komisji lekarskiej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7.XII.1989 r. WZ 29/89 — głosem opracował Tomasz Grzegorzczak — Problemy Praworzędności z. 6, s. 47).